

15.12.2025

OKV/3069/22/2025

OKV/3069/22/2025-OKV-3

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Viite:

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntopyyntö ja kutsu kuulemiseen 17.12.2025

Asia:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton helpottamisesta, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 249 ja 303 §:n muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 74/2025 vp)

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muun muassa säädettäväksi uusi laki erittäin suuren kapasiteetin verkkojen käyttöönoton helpottamisesta (1. lakiehdotus). Lailla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/1309 (jäljempänä "gigabittiasetus"), jonka tarkoituksena on helpottaa erittäin suuren kapasiteetin verkkojen (jäljempänä "VHCN-verkko") käyttöönottoa muun muassa edistämällä olemassa olevan fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöä sekä keventämällä rakennuslupiin liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Asetuksella kumotaan direktiivi (EU) 2014/61/EU (jäljempänä "yhteisrakentamisdirektiivi"), joka on kansallisesti pantu täytäntöön lailla verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä (276/2016, jäljempänä "yhteisrakentamislaki").

Esitykseen sisältyvässä uudessa kansallisessa laissa säädettäisiin muun muassa käyttöoikeudesta olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin, eräiden lupien ja asennusoikeuksien myöntämismenettelystä sekä yhteisrakentamislain kumoamisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa pyytänyt oikeuskanslerilta esitysluonnoksesta lausuntoa eikä oikeuskansleri ole lausuntoa ministeriölle

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

oma-aloitteisesti antanut. Eduskunnan käsittelyssä nyt oleva hallituksen esitys on luonnollisesti ollut aikanaan oikeuskanslerin tavanomaisessa tarkastuksessa osana valtioneuvoston päätöksenteon laillisuusvalvontaa.

Arviointia

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt arviota erityisesti Suomen perustuslain 21 §:n ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan suhteesta esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:ssä säädettäväksi esitettyyn käyttöoikeuksia koskevaan menettelyyn. Valiokunta on pyytänyt ottamaan arviossa kantaa myös siihen, mikä merkitys tulisi valtiosääntöisen arvioinnin kannalta antaa sille, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan gigabittiasetuksen mahdollistama kansallinen liikkumavara on oikeusturvan osalta epäselvä. Lisäksi valiokunta on pyytänyt valtiosääntöistä arviota esityksessä käsitellystä niin kutsutusta hiljaisen hyväksynnän menettelystä.

Kyse on kansallisesta sääntelystä, joka täydentää Euroopan unionissa säädettyä asetusta.

Käyttöoikeus fyysiseen infrastruktuuriin ja oikeusturva

Gigabittiasetuksen 3 artiklassa säädetään käyttöoikeudesta olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriin. Kyseisen artiklan 3 kohta antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden ulottaa niin kutsuttu yhteiskäyttövelvoite koskemaan myös maaseutualueella sijaitsevien yksityisten liikerakennusten omistajia. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Suomi käyttäisi tätä asetukseen sisältyvää liikkumavaraa. Liikkumavaran käytöstä säädettäisiin esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:ssä. Säännöksen mukaan maaseutualueella sijaitsevan yksityisen liikerakennuksen omistajan olisi operaattorin kirjallisesta pyynnöstä suostuttava kohtuullisiin pyyntöihin saada käyttöoikeus liikerakennukseen kattoineen, jotta VHCN-verkkojen elementtejä tai liitännäistoimintoja voitaisiin asentaa oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin ja markkinaolosuhteiden mukaiseen hintaan. Liikerakennuksilla tarkoitettaisiin säännöksen perustelujen (HE, s. 34) mukaan myymälä-, majoitusliike- ja ravintolarakennuksia.

Mainittu sääntely voisi esityksen mukaan merkitä yksityisten liikerakennusten omistajille omaisuudensuojan piiriin kuuluvan käyttöoikeuden osittaista rajoittamista (HE, s. 47). Tästä syystä ehdotettua sääntelyä on esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa käsitelty perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta.

Ehdotuksessa tarkoitettu yksityisen liikerakennuksen omistajan omaisuuden käyttöoikeuden osittainen rajoitus on varsin tyypillinen perustuslaissa tarkoitetun omaisuuden suojan rajoitus. Vastaavan tapaisia omaisuuden käyttöoikeuden rajoituksia on lainsäädännössä runsaasti, ja osa niistä on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella ilman, että niiden osalta on

ollut erityistä itse käyttöoikeuden rajoitukseen liittyvää huomautettavaa (ks. esim. [PeVL 61/2002 vp](#), [PeVL 45/2005 vp](#)).

Perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä ([PeVM 25/1994 vp](#)). Sääntely on siten merkityksellistä myös Suomen perustuslain 21 §:ssä ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa säädetyn oikeusturvan näkökulmasta.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Vastaavasti Euroopan unionin peruskirjan 47 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava tässä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa.

Gigabittiasetuksen 13 artiklassa säädetään riitojenratkaisusta muun muassa tilanteissa, joissa olemassa olevan infrastruktuurin käyttöoikeus evätään tai erityisistä ehdoista ja edellytyksistä, hinta mukaan lukien, ei päästä yhteisymmärrykseen. Artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan rajoittamatta mahdollisuutta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi jokaisella osapuolella on oikeus saattaa toimivaltaisen kansallisen riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi riita, joka voi syntyä, jos olemassa olevan infrastruktuurin käyttöoikeus evätään tai erityisistä ehdoista ja edellytyksistä, hinta mukaan lukien, ei päästä yhteisymmärrykseen kuukauden kuluessa asetuksen 3 artiklan mukaisen käyttöoikeutta koskevan pyynnön vastaanottopäivästä. Artiklan 3 kohdan mukaan edellä tarkoitetuissa riita-asioissa kansallisen riitojenratkaisuelimen päätöksessä voidaan määrätä oikeudenmukaisista ja kohtuullisista ehdoista ja edellytyksistä, tarvittaessa myös hinnasta. Artiklan 5 kohdan mukaan artikla täydentää perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia oikeussuojakeinoja ja -menettelyjä rajoittamatta niiden soveltamista.

Asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion on perustettava tai nimettävä toimivaltainen elin suorittamaan tehtävät, jotka on annettu edellä tarkoitetulle kansalliselle riitojenratkaisuelimelle. Toimivaltaisen elimen tekemiin päätöksiin on samaisen artiklan 10 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan voitava hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti täysin riippumattomalta muutoksenhakuelimeltä, myös tuomiovaltaa käyttävältä elimeltä. Artiklakohtaisen toisen alakohdan mukaan ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksenhakuoikeus ei vaikuta osapuolten oikeuteen saattaa riita kansallisen toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 8 §:n 1 momentti sisältää säännöksen siitä, että Liikenne- ja viestintävirasto toimisi gigabittiasetuksen mukaisena kansallisena riitojenratkaisuelimenä. Toisin kuin esityksellä kumottavaksi ehdotettu yhteisrakentamislaki, jonka 3 § sisältää 1.

lakiehdotuksen kaltaista sääntelyä yksityisen tahon velvollisuudesta luovuttaa verkkotoimijan pyynnöstä käyttöoikeus olemassa olevaan fyysiseen infrastruktuuriinsa, nyt säädettäväksi ehdotettu laki ei sisältäisi nimenomaista sääntelyä muutoksenhausta riitojenratkaisuelimenä toimivan Liikenne- ja viestintäviraston päätökseen. Nähdäkseni tämänkaltaisen informatiivinen sääntely ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Edellä selostetun sisältönsä perusteella gigabittiasetus ei käsitykseni mukaan kuitenkaan olisi esteenä tällaiselle vastaavalle kansalliselle tarkentavalle sääntelylle. Käsitykseni mukaan unionin oikeus ei sen konstitutionaalisellakaan tasolla olisi esteenä sellaiselle sääntelylle. Nähdäkseni 1. lakiehdotukseen olisi siis mahdollista lisätä yhteisrakentamislain 14 §:n kaltainen säännös, jonka mukaan ”liikenne- ja viestintäviraston - - päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).” Toinen kysymys on, onko tällainen informatiivinen säännös tarpeellinen ja missä määrin unionioikeuden näkökulmasta sellainen on edes asianmukainen näin selkeää asetusta täydentävän kansallisen lain osalta. Jos sanotusta huolimatta liikkumavaraa pidettäisiin tulkinnanvaraisena, valiokunta voi pyytää mietintövaliokuntaa vielä arvioimaan liikkumavaraa siitä näkökulmasta, voisiko kansalliseen sääntelyyn lisätä oikeusturvaa vahvistavaa/selkeyttävää sääntelyä ja, mikäli tällainen sääntely olisi mietintövaliokunnan mielestä liikkumavaran puitteissa mahdollista, edellyttää tällaisen sääntelyn lisäämistä ([PeVL 33/2025 vp](#), s. 3–4).

En siis hahmota, että säädöskokonaisuuteen tältä osin liittyisi oikeusturvaongelma. En myöskään havaitse, että edellä selostetun sisältöinen unioniasetuksen mahdollistama kansallinen liikkumavara oikeusturvan osalta olisi edes epäselvänä.

Näin ollen esityksen 1. lakiehdotuksen 2 §:ssä säädettäväksi esitetty käyttöoikeuksia koskeva menettely ei käsitykseni mukaan muodostu ongelmalliseksi Suomen perustuslain 21 §:n tai Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan näkökulmasta.

Hiljaisen hyväksynnän menettely

Gigabittiasetuksen tavoitteena on muun ohella selkeyttää ja nopeuttaa rakennusteknisten töiden lupamenettelyjä ja tässä tarkoituksessa asetuksen 8 artiklassa säädetään niin kutsutusta hiljaisen hyväksynnän menettelystä eräissä lupa-asioissa. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos toimivaltainen viranomainen ei tee lupahakemusta koskevaa päätöstä asetuksen 7 artiklan 5 kohdassa tarkoitetussa sovellettavassa määräajassa, lupa katsotaan myönnetyksi kyseisen määräajan päättyessä. Operaattorilla tai asianomaisella osapuolella on samaisen artiklakohdan mukaan pyynnöstä oikeus saada toimivaltaiselta viranomaiselta kirjallinen vahvistus siitä, että lupa on hiljaisesti myönnetty. Lisäksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kolmansilla osapuolilla, joita asia koskee, on oikeus osallistua hallinnolliseen menettelyyn ja hakea muutosta luvan myöntämisestä koskevaan päätökseen.

Edellä kuvatulle hiljaisen hyväksynnän menettelylle on 8 artiklan 2 kohdassa säädetty kaksi vaihtoehtoista menettelytapaa, joilla hiljaisen hyväksynnän menettelystä voidaan poiketa. Lausuntopyyntöön kohteena olevassa esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta kansallisesti poikettavan hiljaisen hyväksynnän menettelystä, mikä tarkoittaa sitä, että hiljaisen hyväksynnän menettelyn ehdotetaan tulevan kansallisesti sovellettavaksi.

Hallituksen esityksen mukaan (HE, s. 19–20) kunnat ovat asetuksen soveltamisalalla merkittävimpiä lupaviranomaisia. Siten hiljaisen hyväksynnän menettely koskisi tässä tapauksessa erityisesti kuntia. Esityksen mukaan esimerkiksi Ruotsi ja Tanska eivät ole aikeissa ottaa käyttöön hiljaisen hyväksynnän menettelyä vaan 8 artiklan 2 kohdan tarjoaman vaihtoehdon.

Niin sanottu hiljaisen hyväksynnän menettely on yksi niistä mekanismeista, joilla pyritään tehostamaan hallinnon lupaprosesseja ja viime kädessä toimimaan hallinnon passiivisuutta vastaan.

Meillä on tyypillisesti ollut suhteellisen pidättyväinen suhtautuminen tällaisiin menettelytapoihin. Yleisesti ottaen voitaisiin puoltaa sitä, että niiden käyttöönotto nojautuisi hallittuun ja kokonaisvaltaiseen lainsäädäntöarviointiin. Tarkoitan tällä siis yksittäistapauksellista reagointia systemaattisempaa arviointia.

Vaikka gigabittiasetuksessa säädetty hiljainen hyväksymismenettely ei ole kansallisesti yleisesti käytössä, hiljaisen hyväksynnän menettely ei enää ole kansalliselle lainsäädännöllemme aivan vieras.. Voimassa olevassa uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetussa laissa (1145/2020) on näet säädetty vastaavantyyppisestä hiljaisen hyväksynnän menettelystä (17 b §). Kyseinen laki on säädetty ilman perustuslakivaliokunnan myötävaikutusta. Mainitun säännöksen taustalla olevan hallituksen esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa ([HE 42/2025 vp](#), s. 71–73) käsitellään hiljaisen hyväksynnän menettelyä perustuslain 21 §:n näkökulmasta eikä nähdä säännöksen säätämisessä valtiosääntöistä ongelmaa. Toisin kuin nyt, hiljaisen hyväksynnän menettely perustui tuossa tapauksessa kuitenkin ilmeisesti pakottavaan Euroopan unionin sääntelyyn eli direktiivin (EU) 2023/2413 (ns. RED III -direktiivi) 16 d artiklan 2 kohtaan, joka ei näyttäisi jättävän liikkumavaraa. Nyt käsillä olevassa asiassa liikkumavaraa olisi siinä mielessä, että jäsenvaltio voisi poiketa hiljaisen hyväksynnän menettelystä ottamalla käyttöön jommankumman gigabittiasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa säädetyistä vaihtoehtoisista menettelytavoista.

Hiljaisen hyväksynnän menettely on merkityksellinen perustuslain 21 §:ssä säädetyin oikeusturvan näkökulmasta. Menettelyn suhdetta perustuslain 21 §:n sääntelyyn käsitellään

lausuntopyynnön kohteena olevan esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia koskevassa jaksossa (jakso 4.2.3), jossa muun muassa todetaan (HE, s. 22), että perustuslakivaliokunta ei ole lausuntokäytännössään ottanut kantaa hiljaisen hyväksynnän menettelyyn. (Sen sijaan esityksen tämä ulottuvuus on yllättävästi käsittelemättä hallituksen esityksen jaksossa, joka käsittelee esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä.) Havaintojeni mukaan sinänsä paikkansa pitää toteamus siitä, että perustuslakivaliokunnan kantaa niin sanottuun hiljaisen hyväksynnän menettelyyn ei ole.

Oikeus viivytyksettömään käsittelyyn on jokaiselle perustuslain 21 §:n nojalla kuuluva perusoikeus. Perustuslain 21 §:n vaatimus käsittelyn viivytyksettömyydestä toistetaan hallintolain (434/2003) 23 §:ssä. Lisäksi hallintolain 23 a §:ssä säädetään käsittelyajan määrittämisestä. Valtion virkamieslaissa (750/1994) ja kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003) säädetään virkamiesten ja viranhaltijoiden yleisestä velvollisuudesta suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Gigabittiasetuksen 7 artiklan 5 kohdassa asetetaan lupamenettelylle määräajat. Kansallisessa lainsäädännössä menettelyä koskeva määräaika sääntely on poikkeuksellista. Viivytyksetön käsittely on kansallisessa lainsäädännössä turvattu jo perustuslain 21 §:n ja hallintolain edellä mainittujen säännösten nojalla. Hallintomenettelyjen enimmäiskestoja koskevat säännökset ovat tyypillisesti unionitaustaisia, kuten tässäkin tapauksessa. Perustuslakivaliokunta ei ole aiemmassa lausuntokäytännössään katsonut määräaika sääntelyn olevan ristiriidassa perustuslain 21 §:n kanssa, vaan on pikemminkin katsonut määräaika sääntelyn edistävän sen perustuslain 21 §:n säännöksen toteutumista, jonka mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. (Ks. [PeVL 6/2010 vp](#), s. 3/II ja [PeVL 40/2010 vp](#), s. 2–3.)

Gigabittiasetuksen sääntelyn tarkoituksena ei nähdäkseni ole luoda tavoitekäsittelyaikaa, vaan asettaa käsittelyajalle yläraja. Sääntelyllä ei siten puututa perustuslain 21 §:n ja hallintolain vaatimuksiin siitä, että käsittelyn tulee olla viivytyksetöntä. Toisin sanoen, vaikka käsittelyaika jäisi alle artiklassa säädetyn määräajan, asian käsittelyn viivytyksettömyys olisi yhä mahdollista asettaa kyseenalaiseksi hallintolain ja perustuslain nojalla. Säännöksellä voisi toki olla vaikutus muiden samassa viranomaisessa käsiteltävinä olevien asioiden käsittelyaikaan niitä pidentävästi. Viranomaisia koskevat kuitenkin perustuslain ja hallintolain viivytyksettömyysvaatimukset myös silloin, kun ne käsittelevät muita hallintoasioita.

Hiljaisen hyväksynnän menettely tehostaa lupamenettelylle säädettyjen määräaikojen noudattamista ja edistää siten viivytyksettömän käsittelyn toteutumista. Tästä näkökulmasta sen voidaan siten katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain 21 §:ssä säädetyn kanssa.

Oikeus saada perusteltu päätös kuuluu perustuslain 21 §:n 2 momentissa mainittuihin hyvän hallinnon takeisiin, jotka turvataan lailla. Esityksen mukaan myönteisen lupapäätöksen

perustelut kävisivät ilmi lähinnä lupahakemuksen perusteluista (HE, s. 21). Toisaalta gigabittiasetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan operaattorilla tai asianosaisella osapuolella on pyynnöstä oikeus saada toimivaltaiselta viranomaiselta kirjallinen vahvistus siitä, että lupa on hiljaisesti hyväksytty ja jäsenvaltion olisi kyseisen artiklakohdan kolmannen alakohdan mukaan varmistettava muutoksenhakuoikeus luvan myöntämistä koskevaan päätökseen. Gigabittiasetus ei näyttäisi sisältävän sääntelyä tällaisen kirjallisen vahvistuksen sisällöstä, mutta ei näyttäisi myöskään kieltävän tällaista kansallista sääntelyä. Kansallisesti olisi siis nähdäkseni mahdollista säätää tällaisen vahvistuksen sisältövaatimuksista. Tällaista nimenomaista perusteluvelvollisuutta koskevaa sääntelyä ei kuitenkaan sisälly nyt käsillä olevaan esitykseen. Erityisesti mietintövaliokunnan harkittavaksi tulee, olisiko syytä säätää, että kirjalliseen vahvistukseen sovelletaan hallintolain 7 luvun säännöksiä kirjallisen hallintopäätöksen sisällöstä, jotta hiljaisesti hyväksytyksi tullut lupa vastaa myös perustuslain vaatimukseen saada perusteltu päätös.

Hiljaisen menettelyn käyttöönottoon liittyy muitakin relevantteja аспекteja perustuslain 21 §:n vaatimusten kannalta. Edellä on jo tuotu esiin, että gigabittiasetuksen 8 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kolmansilla osapuolilla, joita asia koskee, on oikeus hakea muutosta luvan myöntämistä koskevaan päätökseen. Asetuksen hiljaisen hyväksynnän menettelyn käyttöönotto asettaa mielestäni vaatimuksia kansalliselle sääntelylle myös tältä osin. Kysyttäväksi tulee, miten tämä vaatimus toteutuu hiljaisen hyväksynnän tilanteessa. Kielteisen lupapäätöksen tilanteessa tehdään normaalissa menettelyssä lupaviranomaisen päätös, johon voi hakea muutosta. Näin on myös, jos lupaviranomainen tekee myönteisen lupapäätöksen ennen asetuksessa säädetyn määräajan päättymistä. Sääntely vaikuttaisi jättävän kansallisen sääntelyn varaan sen, minkä sääntelyn nojalla kolmas osapuoli hakee muutosta hiljaisessa menettelyssä myönnettyyn lupaan. Asetuksen perusteella tällainen sääntely vaikuttaisi mahdolliselta, ellei peräti sen edellyttämältä ("jäsenvaltion on varmistettava, että kaikilla - - on oikeus - - hakea muutosta - -"). Huomiota kiinnittää, että edellä mainitun uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 19 §:ssä on tällainen muutoksenhakusäännös.

Gigabittiasetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan kirjallinen vahvistus siitä, että lupa on hiljaisesti myönnetty, on oikeus saada pyynnöstä. Tältä osin herää kysymys, mistä ajankohdasta lähtien kolmansien oikeus hakea myönteiseen lupapäätökseen muutosta alkaa kulua ja, ylipäätään siitä, miten myönteisestä lupapäätöksestä valittamaan halukas kolmas osapuoli saa tiedon siitä, että lupa on myönnetty. Tämä on ratkaistu mainitussa uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetussa laissa säätämällä sen 17 b §:n 4 momentissa tiedoksiannosta viittauksin rakentamislain (751/2023) 70 §:ään, jossa säädetään kuulusmenettelyistä. Olisikin vielä harkittava, tulisiko nyt säädettävään lakiin lisätä vastaavan kaltaista sääntelyä ja, olisiko

sellainen liikkumavaran rajoissa. Gigabittiasetuksessa ei näyttäisi olevan sääntelyä lupapäätöksen tiedoksiannosta, joten voisi kaiketi ajatella, että liikkumavaraa tältä osin on. Huomautan kuitenkin, että sääntelyn perusteella on epäselvää tai tulkinnanvaraista, mitkä tahot olisivat näitä kolmansia osapuolia, joita asia kuitenkin koskee. Hallituksen esityksessä nostetaan esiin, että voi aiheutua haasteita esimerkiksi katutöiden liikennejärjestelyille ja jalankulkijoille ja, että käytännön vaikutukset tällaisessa tilanteessa saattaisivat pahimmillaan olla vahingolliset (HE, s. 19 ja 24), jos lupahakemusta ei olisi ehditty käsitellä määräajassa ja luvanvaraiset työt aloitettaisiin ilman varsinaista lupapäätöstä.

Vertailua varten voi todeta, että rakentamislain 68 a §:ssä on sääntelyä rakennusvalvontaviranomaisen velvollisuudesta ratkaista rakentamislupahakemus tietyn määräajan kuluttua siitä, kun hakemus liitteineen on vireille pantu rakennusvalvonnassa ja liitteet mahdollistavat hakemuksen käsittelyn. Lupahakemuksen käsittelyn viivästymisestä on kunnan oma-aloitteisesti palautettava rakentamislupamaksusta 20 prosenttia kultakin viivästyksen kuukaudelta, jollei viivästys ole aiheutunut hakijasta. Tämän sääntelyn valmistelun yhteydessä oikeuskansleri on kannustanut lausunnossaan [OKV/78/21/2024](#) kunnan vahingonkorvausvelvollisuudesta säättämisen sijaan ilmoituksenvaraisuuden alan laajentamiseen, jolloin viranomaisen päätöksenteolle asetetun määräajan ylittyminen tarkoittaisi sitä, että toiminta katsottaisiin sallituksi ilmoituksen mukaisena. Käsillä olevassa gigabittiasetuksessa sääntely hiljaisen hyväksynnän menettelystä muistuttaa ilmoituksenvaraisuusmenettelyä.

Kaiken kaikkiaan totean vielä, että tässä nyt esiin nostetut hiljaisen hyväksynnän menettelyn omaksumiseen liittyvät erinäiset kysymykset ovat sellaisia, joiden toivoisi tulevan käsitellyiksi systemaattisesti eikä yksittäisen jo eduskunnassa säädettävänä olevan lain yhteydessä. Oikeussuojan osalta esimerkiksi korkein hallinto-oikeus on katsonut, että passiivisuusvalitus on oikeusjärjestyksellemme vieras. Nyt kuitenkin syntyy tämän tyyppistä sääntelyä. Suomalaisessa hallintolainkäytön järjestelmässä valituskelpoisena päätöksenä pidetään vakiintuneesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan päätöstä, jolla viranomainen on ratkaissut asian tai jättänyt sen tutkimatta. Vakiintuneen tulkinnan mukaan viranomaisen passiivisuuteen ei, toisin kuin eräissä muissa maissa, voida reagoida tekemällä valitus tai nostamalla passiivisuuskanne (esim. [KHO:2025:2](#), kappale 49). Kuten hallituksen esityksessä kuitenkin tuodaan esiin, tällaiselta viivästysvalitukselta tai passiivisuusvalitukselta vaikuttavaa sääntelyä näyttää omaksutun joihinkin erityislakeihin unionilainsäädännön täytäntöönpanemisen yhteydessä (HE, s. 25).